

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 54/16

U Luxembourggu 31. svibnja 2016.

Mišljenje nezavisne odvjetnice u predmetu C-157/15
Samira Achbita i Centrum voor gelijkheid van kansen en voor
racismebestrijding/G4S Secure Solutions NV

**Prema mišljenju nezavisne odvjetnice Kokott, zabrana nošenja marama u
poduzećima može biti dopuštena**

*Ako se zabrana temelji na općenitom pravilu poduzeća prema kojem su na radnome mjestu
zabranjeni vidljivi politički, filozofski i vjerski simboli, ona može biti opravdana kako se bi se provela
legitimna politika vjerske neutralnosti i neutralnosti uvjerenjâ koju poslodavac nastoji ostvariti*

Samira Achbita, koja je muslimanske vjeroispovijesti, bila je zaposlena kao recepcionarka u belgijskom poduzeću G4S Secure Solutions koje pruža usluge nadzora i osiguranja, ali i recepcije. Kada je nakon trogodišnjeg rada za to poduzeće zatražila da joj se ubuduće dopusti dolazak na posao s islamskom maramom, dan joj je otkaz jer je u G4S-u zabranjeno nošenje vidljivih vjerskih, političkih i filozofskih simbola. Uz potporu belgijskog Centra za jednakost prilika i suzbijanje rasizma, tužila je G4S pred belgijskim sudovima radi naknade štete, u prvim dvama stupnjevima bezuspješno. Belgijski Kasacijski sud, koji sada odlučuje o predmetu, od Suda u vezi s tim zahtijeva pojašnjenje zabrane diskriminacije prava Unije zbog vjere ili uvjerenja.¹

Nezavisna odvjetnica Juliane Kokott u svojem današnjem mišljenju zastupa stav da ne postoji **nikakva izravna diskriminacija** zbog vjere kada je radnici muslimanske vjeroispovijesti zabranjeno da na radnome mjestu nosi islamsku maramu ako se ta zabrana temelji na općenitom pravilu poduzeća o zabrani vidljivih političkih, filozofskih i vjerskih simbola na radnome mjestu, a ne na stereotipima ili predrasudama prema jednoj ili više određenih vjera ili općenito prema vjerskim uvjerenjima. Naime, u takvom slučaju ne postoji nepovoljnije postupanje *zbog vjere*.

Točno je da sporna zabrana može biti **posredna diskriminacija** zbog vjere², ali ona **ipak može³ biti opravdana** kako bi se provela legitimna⁴ politika vjerske neutralnosti i neutralnosti uvjerenjâ koju poslodavac nastoji ostvariti u dotičnom poduzeću, ako se pritom poštuje načelo proporcionalnosti.

U slučaju poput ovoga **test proporcionalnosti** osjetljivo je pitanje pri kojem Sud nacionalnim tijelima – osobito nacionalnim sudovima – treba priznati određenu marginu prosudbe koju mogu iskoristiti strogo poštujući smjernice prava Unije. Stoga **je u konačnici belgijski Kasacijski sud dužan** u ovom slučaju suprotstavljene interese dovesti u pravednu ravnotežu, uz poštovanje svih relevantnih okolnosti pojedinačnog slučaja (osobito veličine i upadljivosti vjerskog simbola, vrste djelatnosti S. Achbite i konteksta u kojem ju je trebala obavljati) i belgijskog nacionalnog identiteta.

Međutim, prema mišljenju J. Kokott, načelno ne može postojati sumnja u to da je zabrana koja je u ovom slučaju sporna **prikladna** za postizanje legitimnog cilja vjerske neutralnosti i neutralnosti uvjerenjâ koju G4S nastoji ostvariti. Zabrana se pokazuje i **nužnom** za ostvarivanje te politike

¹ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL 2000., L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.). Radi pojednostavnjivanja, u nastavku se govori samo o „diskriminaciji zbog vjere“.

² Naime, pravilo zaista može osobe određenih vjera ili uvjerenja – u ovom slučaju radnice muslimanske vjere – na osobit način staviti u nepovoljan položaj u odnosu na druge radnike.

³ Kao stvaran, odlučujući i opravdan uvjet za obavljanje zanimanja u smislu članka 4. stavka 1. Direktive.

⁴ Politika neutralnosti o kojoj je ovdje riječ ne prelazi granice poduzetničke margine prosudbe. U slučaju G4S-a ona se zapravo nameće, i to ne samo zbog raznovrsnosti klijenata nego i zbog posebnosti djelatnosti koje obavljaju zaposlenici G4S-a. Obilježene su stalnim kontaktom licem u licem s osobama izvana i odlučujuće su za imidž samog G4S-a, a prije svega i za pojedinačan imidž njihovih klijenata u javnosti.

poduzeća. U postupku pred Sudom nisu otkrivene nikakve manje stroge, a istodobno jednako prikladne alternative.

Naposljetku, u pogledu **proporcionalnosti u užem smislu**, prema mišljenju J. Kokott, mnogo toga govori u prilog tomu da zabrana koja je u ovom slučaju sporna ne šteti prekomjerno opravdanim interesima radnica o kojima je riječ i da je stoga treba smatrati proporcionalnom.

Točno je da je vjera za mnoge ljude važan dio njihova osobnog identiteta i da je sloboda vjeroispovijesti jedan od temelja demokratskog društva.

Međutim, iako radnik svoj spol, boju kože, etničko podrijetlo, spolnu orijentaciju, dob ili invaliditet ne može „ostaviti u garderobi“ čim stupi u prostorije svojeg poslodavca, od njega se u vezi s prakticiranjem vjere na radnome mjestu može očekivati određena suzdržanost, bilo to u pogledu vjerskih praksi, vjerski motiviranog načina ponašanja ili – kao u ovom slučaju – u pogledu odjeće. Mjera suzdržanosti koja se može zahtijevati od nekog radnika ovisi o ukupnoj ocjeni svih relevantnih okolnosti dotičnog pojedinačnog slučaja.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodno pitanje omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute pitanje Sudu o tumačenju prava Unije ili o valjanosti akta Unije. Sud ne odlučuje o nacionalnom sporu. Nacionalni sud mora riješiti predmet sukladno odluci Suda. Tom su odlukom jednako vezani i drugi nacionalni sudovi pred kojima bi se moglo pojaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106